

Brussel, 27 november 2011

Eerste evaluatie van de regeringsonderhandelingen: overzicht van de belangrijkste maatregelen

1. Voorlopige evaluatie:

- a. De **automatische indexering** van lonen en sociale uitkeringen blijft in het regeerakkoord intact. Onze sensibilisering en druk had dus resultaat. Toch hebben de socialistische partijen voor het behoud ervan een prijs betaald: ze moesten hun ambities om vermogens en ondernemingen fiscaal meer te laten bijdragen inperken. Bovendien heeft VLD-voorzitter Alexander De Croo de studie van de Nationale Bank van België (die in december klaar zal zijn) al ingeroepen om toch met mogelijke index ingrepen te dreigen. Als die studie de regering niet zou overtuigen om ingrepen te doen in de index, dan hoopt hij nu reeds op de evaluatie van de Europese Commissie volgend jaar om alsnog een indexhervorming opnieuw op tafel te krijgen. De Croo is wel de enige partijvoorzitter die hiermee in het openbaar dreigt.
- b. Er is geen evenwichtige verdeling tussen nieuwe inkomsten en besparingen: **4,4 miljard besparingen, 3,5 miljard nieuwe inkomsten, het saldo zijn diversen**. Het belang van de besparingen neemt bovendien de volgende jaren toe van 42% in 2012 naar 50% in 2014!. **De inspanning die aan de zwakste gevraagd wordt is verhoudingsgewijs groter dan deze die aan de rijkste gevraagd wordt**. Het **ABVV had concrete voorstellen** voor een belastinghervorming die meer dan **11 miljard** zou opbrengen. Hieraan is slechts heel gedeeltelijk tegemoet gekomen. **Diegenen die de crisis veroorzaakt hebben blijven grotendeels buiten schot. Diegenen die de crisis het sterkst ondergaan worden zwaar getroffen**.
- c. Werknemers die werk hebben worden aangepakt als ze een betere combinatie tussen werk en privé-leven zoeken (door een afbouw van de rechten op tijdskrediet) of als ze het op het einde van hun loopbaan rustiger aan willen doen (landingsbanen) en zeker als ze beroep moeten doen op brugpensioenen (verlenging loopbaanvereisten; sterke druk voor verhoging leeftijd voor toegang, zelfs tot 62 jaar op termijn). Brugpensioenen bij herstructurering of in ondernemingen in moeilijkheden wordt onmogelijk voor een ganse groep van slachtoffers. Hierdoor komen mensen op straat met een lagere uitkering of m.a.w. **ontslag zal goedkoper en gemakkelijker worden** voor de werkgevers.

- d. **Werknemers** worden **onder druk** gezet, **werkgevers worden niet geresponsabiliseerd**. Geen sanctie bij botte afdanking, geen verplichting om lichter werk of extra vorming aan te bieden enz.
- e. Werknemers met een uitkering worden heel zwaar aangepakt hetgeen zal leiden tot een **verarming** van belangrijke groepen sociaal gerechtigden:
- welvaartsvastheid wordt beperkt tot 60%,
 - werklozen worden hard aangepakt door hogere degressiviteit van hun uitkeringen en jongeren door een ingreep in de wachttuitkering.
- f. Werking **openbare diensten komt in de problemen** door besparingen op de werkingskosten en door besparingen bij de NMBS en de Post. Ambtenaren worden net als in de privé getroffen door het bemoeilijken van vervroegd pensioen.
- g. Er wordt een kans gemist om diegenen die de voorbije jaren hun inkomen sterk zagen stijgen (aandeelhouders, bedrijven, CEO's..) en nauwelijks of geen belastingen betaalden, een maximale inspanning te vragen. Er is **onvoldoende inspanning naar draagkracht**.
- h. Er is een aanzet tot betere belastingheffing van winsten en kapitaalinkomsten en een aanpak van de fraude maar de **doelstellingen zijn te weinig ambitieus qua draagwijdte en qua opbrengst**:
- opbrengst fraude 720 miljoen (ABVV berekening: 4 miljard);
 - notionele intrestaftrek 1,6 miljard (ABVV berekening: 3 miljard);
 - kapitaalinkomens 917 miljoen (ABVV berekening: 3 miljard);
 - aanzet voor beter belastingheffing op kapitaalinkomens door aangifte tesamen met met andere inkomens en belastingtarief dat kan oplopen tot 29% voor wie meer dan 20.000€ roerende inkomens aangeeft, maar te weinig ambitieus want:
 - geen meerwaardebelasting voor particulieren;
 - liquidatieboni blijven buiten schot (belast aan 10%);
 - geen betere belasting huurinkomsten;
 - geen afschaffing verlaagde tarieven in de vennootschapsbelasting die nochtans topmanagers en vrije beroepen aanzetten om voor fiscale redenen een (managementvennootschap) op te richten;
 - geen echte belasting op het vermogen zelf.
- i. Er worden **geen voorwaarden** verbonden aan fiscale cadeaus aan ondernemingen en dus worden die niet gericht op investeringen of werkgelegenheid.

- j. Er worden geen maatregelen genomen om degenen die verantwoordelijk zijn voor de ellende (de banken) beter te **reguleren**. Wel komt er een verhoging van de bankentaks met 100 miljoen.
- k. Er is **geen plan om tot een duurzame economische relance** te komen, noch om de omslag te maken naar een groenere en meer innovatieve economie. Er wordt enkel een kleine verhoging (48€ per jaar!!) van de netto inkomens voorzien voor de laagste inkomens voorzien vanaf 2013 en een enveloppe van 40 miljoen om extra banen (900) in de social profit te creëren en een extra bijdrageverlaging voor KMO's voor drie bijkomende aanwervingen.

2. Overzicht en duiding bij de voornaamste maatregelen

a. Algemene begrotingsdoelstellingen

- Afname deficit vanaf 2012 tot 2,8%
- Evenwicht in 2015
- Verdeling inspanningen

	Besparingen	Nieuwe inkomsten	diversen
2012	42%	34%	24%
2013	48%	31%	21%
2014	53%	28%	20%

b. Structurele sociale maatregelen

- **Versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen: 131 miljoen**

1. Eerste jaar werkloosheid:

- Eerste 3 maanden werkloosheid: 65% aan huidig beginplafond A. Deze verbetering wordt pas doorgevoerd vanaf 2013.
- Volgende 9 maanden: 60% aan huidig plafond B

2. Tweede periode van maximum 3 jaar

- Na 1 jaar werkloosheid begint de tweede periode van 2 maanden + 2 maanden per gewerkt jaar, die bestaat uit twee delen:
 - Tweede jaar werkloosheid (= periode A genoemd): zelfde percentages als vandaag: 60% gezinshoofden, 55% alleenstaanden, 40% samenwonenden.
 - Vanaf derde jaar werkloosheid (= periode B genoemd): elk trimester vermindert de werkloosheidsuitkering met een bepaald bedrag tot men op het forfait komt.

Wie zou ontsnappen aan deze degressiviteit:

- werklozen die 20 jaar gewerkt hebben (gaat naar 25 jaar tegen 2017)
- 55plussers: alleenstaande en gezinshoofden
- deeltijds werkenden (inkomensgarantie-uitkering)
- tijdelijk werklozen

3. Derde periode = huidig forfait of minimum

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- X werkte 5 jaar.
Hij/zij zal 2 maanden + (2 maanden x 5 jaar) = 12 maanden in tweede periode blijven, en daarna direct op forfait vallen (en dus nog net niet in de degressieve periode vallen)
- Y werkte 10 jaar.
Hij/zij zal 2 maanden + (10 maanden x 2 maanden) = 22 maanden in tweede periode blijven, waarbij hij de eerste 12 maanden hetzelfde zal krijgen als vandaag, en in de volgende 10 maanden elk trimester zijn/haar uitkering zal verminderd zien, om te eindigen op het minimum

▪ **Voor de huidige werklozen:**

De degressiviteit (vermindering elk trimester) zou ook toegepast worden voor de huidige werklozen vanaf 1 juli 2012:

- voor samenwonenden met meer dan 12 maanden werkloosheid:
"hun uitkering wordt herberekend op basis van de nieuwe regels, in de veronderstelling dat de duur die hun in de tweede periode nog rest overeenstemt met die waarvoor de huidige regels gelden".
Dit betekent volgens ons dat samenwonenden die twee jaar werkloos zijn, direct hun uitkering zullen zien verminderen, maar dat ze slechts op forfait vallen na 3 maanden plus 3 maanden per gewerkt jaar.
- alleenstaanden met meer dan 24 maanden werkloosheid vatten periode B aan; dus ook zij ondergaan een directe vermindering van de uitkering
- gezinshoofden met meer dan 12 maanden werkloosheid vatten periode A aan. Dit wil volgens ons zeggen dat hun uitkering zal verminderd worden vanaf 1 juli 2013.

Vergelijking werkloosheidsreglementering	Huidige regels	Vanaf 1 juli 2012
Eerste jaar werkloosheid	- eerste 6 maanden: 60% aan hoogste plafond - tweede 6 maanden: 60% aan tweede plafond dat 150 euro lager ligt	- eerste 3 maanden: 65% aan hoogste plafond - volgende 9 maanden: 60% aan tweede plafond dat 150 euro lager ligt
Tweede periode - duur: - plafond - vergoeding	- onbeperkt in duur voor gezinshoofden en alleenstaanden - 3 maanden + 3 maanden/gewerkt jaar voor samenwonenden - Plafond dat 300 euro lager ligt - gezinshoofden: 60%; alleenstaanden 55%; samenwonenden 40%	- 2 maanden + 2 maanden/gewerkt jaar - werkloosheidsuitkering wordt vanaf 3'de jaar elk trimester verlaagd - Plafond dat 300 euro lager ligt - Idem gedurende tweede jaar werkloosheid - Vanaf derde jaar werkloosheid degressiviteit: elk trimester vermindering
Derde periode	Enkel voor samenwonenden: 474 euro	Voortaan ook gezinshoofden en alleenstaanden op forfait (= huidig minimum van 1069 euro voor gezinshoofden en 898 euro voor alleenstaanden; dus onder de armoedegrens)

De voorwaarden om aan een nieuwe periode van werkloosheid te herbeginnen zouden versoepeld worden voor mensen met deeltijds werk, contracten van bepaalde duur en werknemers met interimcontracten. Maar dit is nog niet gespecificeerd in de onderhandelingen!¹

¹ Men zou eraan denken om toe te laten dat je aan een nieuwe periode begint na 300 dagen werken gespreid over een langere periode (nu: 18 maanden)

- **Oudere werklozen (8 miljoen)**

De anciënniteitstoeslag, bereikt na langdurige strijd door het ABVV in de jaren '80, zal voor nieuwe werklozen nog slechts toegekend worden vanaf 55 jaar i.p.v. vanaf 50 jaar.

De anciënniteitstoeslag werd nochtans onderhandeld en dus betaald in het kader van een interprofessioneel akkoord!

- **Wachttuitkeringen (131 miljoen)**

- hervorming gaat onmiddellijk in vanaf 2012
- wachttijd verlengd van 9 naar 12 maanden
- evaluatie zoekgedrag alle 4 maanden, en bij onvoldoende inspanning geen wachttuitkering;
- vanaf ontvangen wachttuitkering: bij negatieve evaluatie schorsing 6 maanden
- beperking in de tijd tot 3 jaar; 156 dagen werk in laatste twee jaar zou het recht verlengen

- **Dispo**

Dispo wordt uitgebreid tot 55 jaar in 2013 en 58 jaar in 2016 en indien de gewesten de leeftijd willen verhogen. De passende dienstbetrekking wordt aangepast: afstand 60 km ongeacht duur van verplaatsing en ongeschikte job weigeren zal aangepast worden in functie van leeftijd en loopbaan

De passende dienstbetrekking wordt aangepast: afstand 60 km (vandaag 25 km) moet aanvaard worden, ongeacht de duur van de verplaatsing. De definitie van "geschikte job" weigeren zal aangepast worden in functie van leeftijd en loopbaan.

- **Brugpensioen (25 miljoen)**

Vergelijking	Huidige regeling	Regeringsakkoord
Brugpensioen op 58 jaar	38 jaar loopbaan	Vanaf 2015: leeftijd op 60 jaar, vereiste loopbaan 40 jaar. Nieuwe CAO's direct naar 60 jaar en 40 jaar loopbaan. Evaluatie eind 2014 om eventueel naar 62 jaar te gaan vanaf 2020.
Brugpensioen op 60 jaar (CAO 17)	35 jaar loopbaan (voor vrouwen 28 jaar loopbaan, die progressief toeneemt tot 35 jaar in 2028)	Vanaf 2015: 40 jaar loopbaan vereist, met niet gespecificeerde overgangsfase voor

Vergelijking	Huidige regeling	Regeringsakkoord
		vrouwen. Evaluatie eind 2014 om eventueel naar 62 jaar te gaan vanaf 2020
Oude CAO's (metaal, enz.)	38 jaar loopbaan, geleidelijke verhoging naar 58 jaar	Vanaf 2015: leeftijd op 60 jaar, vereiste loopbaan 40 jaar.
CAO's bouw, ploegen, 56 jaar na 40 jaar loopbaan	Kunnen verlengd worden met IPA of – bij gebrek daaraan – eventueel door regering	Idem
Bedrijf in moeilijkheden	50 jaar	52 jaar vanaf 2012, daarna elk jaar + 6 maanden, tot 55 jaar in 2018
Bedrijf in herstructurering	52 jaar	55 jaar, maar indien hele afdeling gesloten wordt, is regeling bedrijf in moeilijkheden van toepassing (= uitzondering voor Arcelor)

Werkgevers worden NIET bijkomend geresponsabiliseerd bij afdanking van oudere werknemers, zoals nochtans op tafel lag.

Elk bedrijf zou een bedrijfsplan moeten opstellen om diversiteit te verbeteren. Bij collectief ontslag zouden leeftijds piramide moeten gevolgd worden, op straffe van sancties.

Het dossier arbeiders/bedienden wordt teruggestuurd naar de sociale partners, met voorwaarde van geen meerkost voor sociale zekerheid noch voor fiscus.

▪ **Pensioenen voor ambtenaren en privé**

- Vervroegd pensioen:
 - 40 i.p.v. 35 jaar loopbaan vereist
 - Geleidelijk van 60 naar 62 jaar (tegen 2016), met uitzonderingen (wie 42 jaar loopbaan heeft kan nog op 60, wie 41 jaar loopbaan heeft kan nog op 61)
- Gelijkgestelde periode: 3'de periode werkloosheid en brugpensioen voor 60 jaar (behalve bij onderneming in moeilijkheden of herstructurering of bij CAO 96 = op 56 jaar mits 40 jaar loopbaan) wordt nog slechts gelijkgesteld op basis van minimumrecht.

- Werken na 65 mag onbeperkt indien 45 jaar loopbaan. Wel vermindering belastingvoordeel vanaf 33.000 euro bruto per jaar
- Uitdoven bijzondere stelsels met vervroegd pensioen voor privé en ambtenaren.
- Pensioenbonus: evaluatie voor eind 2012 omdat laatste jaren zwaarder gaan doorwegen
- Ambtenarenpensioenen: berekening op laatste 10 i.p.v. op laatste 5 jaar, behalve voor 50plussers
- Eerste pijler bis voor wie geen tweede pijler heeft
- Minder belasting op tweede pijler voor wie later op pensioen gaat
- Omvormen overlevingspensioen tot “transitiepensioen” voor nieuwkomers
- Herwaardering en/of verhogingen minimumpensioen zouden weggevallen zijn in laatste voorstel
- Laatste maanden werken tellen voortaan mee voor pensioenberekening.

- **Welvaartsaanpassing**

Vermindering van de enveloppe voor de welvaartsvastheid met 40%. Voor de rest automatische toepassing.

- **Tijdskrediet (52 miljoen)**

Het gewone tijdskrediet wordt beperkt tot het equivalent van één jaar: dus 1 jaar voltijds, of 2 jaar halftijds of 5 jaar 4/5'de. Volledige gelijkstelling pensioen blijft.

Mits motief (kinderen, zieke familieleden, opleiding): mogelijkheid tot verlenging 2 kalenderjaren (voltijds of deeltijds), maar hier wordt het pensioen slechts berekend op basis van het minimumrecht. Anciënniteitsvoorwaarde verstrengd tot 5 jaar, waarvan 2 in de onderneming.

Nu (huidig stelsel): voltijds- en halftijds tijdskrediet 1 jaar, maar kan per CAO naar 5 jaar gebracht worden indien motief. Daarnaast recht op 5 jaar 4/5'de tijdskrediet. Anciënniteitsvoorwaarde: 12 maanden in dienst geweest zijn in de laatste 18 maanden.

Landingsbanen 4/5'de en halftijds (onbepaalde duur, met hogere premie): nog slechts recht vanaf 55 jaar, én “moet leiden tot niet vroegtijdig verlaten arbeidsmarkt” (= niet meerekenen of zelfs lineair uitstellen brugpensioen?).

Nu (huidig stelsel): recht vanaf 50 jaar (hogere premie vanaf 51 jaar).

Loopbaanonderbreking openbare sector wordt direct tot 5 jaar beperkt, en beperkt zoals tijdskrediet in privé-sector tegen 2020.

▪ **Gezondheidszorg**

- 2012: verlaging normbedrag met 1,562 miljard euro:
 - 418 miljoen euro besparingen
 - 320 miljoen onderbenutting
- 2013: verlaging normbedrag met 2,061 miljard euro:
 - 745 miljoen euro besparingen

Hierover zijn geen details bekend. Naar verluidt zou er niet bespaard worden op patiënten, maar zouden er ook geen marges zijn om tariefakkoorden te kunnen sluiten, waardoor artsen vrije tarieven zouden kunnen aanrekenen en patiënten toch meer gaan betalen.

▪ **Andere maatregelen**

- Verschuiving naar gewesten en gemeenschappen van uitgaven die nu nog door de federale overheid betaald worden: 250 miljoen
- Pensioenbijdrage gewesten en gemeenschappen voor pensioen eigen ambtenaren (versnelde invoering): 80 miljoen
- Gedeeltelijke indexatie plafond bijdrageverlaging hoge lonen: 14 miljoen
- Responsabilisering werkgevers bij economische werkloosheid: 14 miljoen

c. Besparingen (niet exhaustief)

- Dienstencheques: niets in 2012; +1 euro in 2013, behoud van de fiscale aftrekmogelijkheid; beperking van het aantal cheques per persoon (500) en per gezin (1000)
- Besparingen in administratietoelagen:
 1. Vakbonden: 4 miljoen
 2. Mutualiteiten: 40 miljoen
- Bevriezing gedurende twee jaar van de personeelsuitgaven en werkingskredieten van de federale overheidsdiensten (170 miljoen) + extra besparing op defensie (15 miljoen).

- NMBS (263 miljoen); Post (10 miljoen)
- Beperking van de fiscale uitgaven:
 - afschaffing aftrek propere auto's (328 miljoen),
 - afschaffing aftrek energiebesparing (in 2013);
 - plafonnering in aanmerking komend inkomen voor aftrek bijdragen tweede pensioenpijler: 5 miljoen.

d. Nieuwe inkomsten

- Kapitaalinkomens : 917 miljoen
 - Verhoging roerende voorheffing tot 21%
(behalve voor spaarboekjes: 15% en ook 15% voor de staatsbons die zopas gelanceerd werden)
 - Het tarief van 25% (dividenden) blijft behouden
 - Indien het roerend inkomen (verplichte aangifte met andere inkomens) hoger is dan 20.000€ +4% (dus $21\%+4\%=25\%$ of $25\%+4\%=29\%$)
- Fraude: 720 miljoen
- Stock options: verhoging forfaitaire evaluatie op moment van de toekenning van 15 naar 18%: 20 miljoen
- Beursverrichtingen (verhoging tarief met 30%) : 50 miljoen
- Vennootschapsbelasting:
 - Meerwaarden (alleen binnen vennootschapsbelasting):150 miljoen
 - Notionele intrestaftrek (intrestvoet verlaagd van 3,425% naar 3,0% behalve voor KMO's (3,50%); overdracht verliezen afgeschaft en overblijvende voorraad aan over te dragen verliezen word beperkt): 1,6 miljard
- Taks op groepsverzekeringen van 4,40% (verruiming doelgroep): 55 miljoen

- Hogere lonen:
 - Bedrijfswagens: 200 miljoen (minder dan voorzien, concentratie op grote wagens)
 - Voordelen in natura bedrijfsleiders (bijv. privé woning): 170 miljoen
 - Een aanvullend pensioen in het kader van de tweede pijler wordt fiscaal aangemoedigd tot maximaal 6000€ aan pensioen (aanvullend + wettelijk) per maand in plaats van tot 80% van het laatste loon vandaag.
- Indirecte belastingen:
 - BTW van 12 naar 21% voor decoders (TV) : 84 miljoen
 - Accijnsverhoging tabak en alcohol (behalve bier en wijn): 150 miljoen
 - BTW van 6 naar 21% voor deurwaarders en notarissen: 100 miljoen
- Notarissen: controle bij verkoop woning op effectieve betaling erfenisrechten: 150 miljoen
- Hervorming effecten op naam: 30 miljoen
- Belastingverlaging vanaf 2013 door de verhoging van het vrijgesteld minimuminkomen met 200€ (48€ belastingverlaging)
- Heffingen en speciale bijdragen
 - Bankentaks: + 100 miljoen (490 miljoen)
 - Fonds bescherming deposito's: 476 miljoen
 - Nucleaire rente: +300 miljoen (550 miljoen) en strengere controle van de energieprijzen
- Exceptionele dividenden Belgacom, Loterij e.a: 750 miljoen...